

Department
of Health

Mwy o wybodaeth am FGM

Mae Llurgunio Organau Rhywiol Merched (FGM) yn driniaeth pan wneir niwed i organau rhywiol merched neu eu newid, ond nid oes rheswm meddygol dros hyn. Gall niweidio iechyd menywod a merched yn ddifrifol yn yr hirdymor. Bydd rhai merched yn marw o golli gwaed neu heintiad fel canlyniad uniongyrchol i'r driniaeth. Bydd menywod sydd wedi profi FGM hefyd yn debygol o brofi anawsterau wrth eni plentyn.

Fel arfer gweithredir FGM ar ferched rhwng 5 a 10 oed. Gellir ei alw yn enwaediad benywaidd, torri neu mewn termau eraill fel sunna, gudniin, halalays, tahur, megrez a khitan yn ogystal ag enwau eraill.

Mathau o FGM:

Math 1 – tynnu peth neu'r cyfan o'r clitoris

Math 2 – tynnu peth neu'r cyfan o'r clitoris a'r labia bach (y "gweflau" sy'n amgylchynu'r fagina).

Math 3 – tynnu peth neu'r cyfan o'r organau rhywiol benywaidd, yn cynnwys y clitoris. Gwnio'r ochrau gyda'i gilydd i adael twll bychan.

Math 4 – pob math arall o niwed, yn cynnwys torri, llosgi, crafu, pigo ac ymestyn yr organau rhywiol benywaidd.

Pam bod FGM yn digwydd?

Fel arfer rhieni merch neu ei theulu estynedig sy'n trefnu iddi gael FGM. Mae'r rhesymau am wneud hyn yn cynnwys:

- arferiad
- crefydd
- diogelu traddodiad
- diogelu gwryfydod
- glendid
- diogelu anrhydedd teulu
- derbyniad cymdeithasol, yn enwedig yng nghyswllt priodas

Mae'r rhesymau hyn am FGM wedi eu seilio ar gamddealltwriaeth neu ddiffyg ymwybyddiaeth.

Mae rhai yn credu bod FGM yn ofynnol fel rhan o'u crefydd, er enghraifft mae Math 1 FGM weithiau yn cael ei alw'n *sunna* fel camgymeriad. Ond nid oes **un** testun crefyddol sy'n cefnogi FGM neu ddweud y dylid cyflawni hyn.

Mae FGM yn anghyfreithlon

Mae FGM yn anghyfreithlon a rhaid **peidio fyth** ei weithredu yma na thramor. Mae hefyd yn anghyfreithlon i helpu rhywun gyflawni FGM mewn unrhyw fodd. Bydd unrhyw un a geir yn euog o hyn yn wynebu hyd at 14 blynedd mewn carchar a/neu ei ddirwyo (cael ei orfodi i dalu cosb ariannol).

Mae FGM yn achosi niwed difrifol i'ch iechyd

Mae FGM yn achosi niwed difrifol i ferched a menywod, yn cynnwys:

- poen drwy'r amser
- heintiadau ail-adroddus all arwain at anffrwythlondeb
- gwaedu, tyfiannau a chrawniadau
- problemau pasio dŵr neu anymataliad
- iselder, ôl-fflachiadau, hunan-niweidio
- problemau wrth eni all arwain at farwolaeth

Pa help allwch chi ei gael?

Os ydych wedi cael triniaeth FGM, gallwch ofyn am help meddygol a chefnogaeth gan eich Meddyg Teulu neu unrhyw weithiwr proffesiynol gofal iechyd arall. Gallwch ofyn am help gan eich bydwaig os ydych yn feichiog.

Gallwch hefyd gael manylion am glinigau FGM a gwasanaethau arbenigol yn www.nhs.uk/fgm.

Os ydych yn pryderu am unrhyw ferch allai fod dan risg o ddirodded FGM, dywedwch wrth y gweithiwr proffesiynol iechyd sy'n eich trin neu ffoniwch linell gymorth NSPCC 0800 028 3550, 24awr y dydd.

Os ydych yn pryderu y bydd eich teulu neu'ch cymuned yn rhoi pwysau arnoch i weithredu FGM ar eich merch, gofynnwch i'ch Meddyg Teulu, ymwelydd iechyd neu unrhyw weithiwr proffesiynol gofal iechyd arall am help.

Pasbort lechyd

Gallwch ofyn am gopiâu o '*A statement opposing Female Genital Mutilation*'. Datganiad printiedig maint poced yw hwn ar gael mewn 11 iaith y gallwch fynd ag ef gyda chi pan fyddwch yn mynd dramor. Gallwch ei ddangos i'ch teulu. Mae'n ei gwneud yn glir bod FGM yn drosedd ddifrifol yn y DU.

Casglu a defnyddio gwybodaeth gan gleifion sydd ag FGM

Cesglir gwybodaeth am FGM gan y Ganolfan Wybodaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol (HSCIC). I wybod mwy am ba wybodaeth yr ydym yn ei chasglu, pam, a sut y byddwn yn ei defnyddio neu i wrthwynebu bod eich gwybodaeth yn cael ei defnyddio yn y modd yma ewch i www.hscic.gov.uk/patientconf am fanylion pellach.

Os hoffech ragor o wybodaeth am FGM, ewch i www.nhs.uk/fgm